

Sygn. akt I ACa 482/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2014r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Rojewska
Sędziowie:	SSA Małgorzata Dzięciołowska (spr.) SSA Alicja Myszkowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Jacek Raciborski

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2014r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.**

przeciwko **M. P. i L. P.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 28 stycznia 2014r. sygn. akt I C 1173/13

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2014 r. Sądu Okręgowego w Kaliszu zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powodowej spółki kwotę 68.957,84 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 14 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty i kwotę 1.004,00 złotych tytułem zwrotu uiszczonych kosztów postępowania, w pozostałym zakresie nie obciążył pozwanych tymi kosztami, umarzył postępowanie w zakresie kwoty 3.982,41 złotych, oddalił powództwo w pozostałej części (k 103).

Sąd pierwszej instancji stwierdził, że pozwany w dniu 2 czerwca 2010 r. zaciągnął w Spółdzielczej (...) pożyczkę w kwocie 82.000 złotych, której poręczenia udzieliła pozwana. Pozwany wpłacił 18 rat pożyczki do listopada 2011 r. łącznie. Od grudnia 2011 r. pozostawał w opóźnieniu w spłacie, co doprowadziło do wypowiedzenia umowy pożyczki i przelewu wierzytelności pożyczkodawcy na rzecz powodowej spółki, w konsekwencji do wszczęcia

postępowania sądowego. Od czerwca 2013 r. pozwani zaczęli spłacać ratalnie pożyczkę, choć powód nie wyraził zgody na restrukturyzację zadłużenia.

Ustalenie ostatecznej kwoty zażądaney przez powoda nastąpiło na rozprawie w dniu 14 stycznia 2014 r. Powód w piśmie procesowym z dnia 29 października 2013 r. ograniczył powództwo, domagając się zasądzenia od pozwanych solidarnie kwoty 74.957,84 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotnej stopy lombardowej NBP od dnia 12 października 2013 r. do dnia zapłaty. Kwotę tę określił, po uwzględnieniu dokonanych przez pozwanych wpłat na poczet zadłużenia po wniesieniu pozwu. Przedstawił sposób wyliczenia jako załącznik do tego pisma. Cofnął powództwo co do kwoty 3.982,41 złotych.

W ocenie sądu okręgowego wpłaty dokonane od listopada 2013 r. do stycznia 2014 r. na poczet przedmiotowego zadłużenia powinny zostać również uwzględnione. Pozwani je wykazali. Powód nie przedstawił rozliczenia tych wpłat. W tym stanie odliczył od kwoty ostatecznie określonej przez powoda wpłacone 6.000 złotych (ostatnie trzy raty) i zasądził kwotę 68.957,84 złote. Uznał, że skoro wyliczenie zasadnej kwoty powództwa mogło zostać określone dopiero na rozprawie w dniu 14 stycznia 2014 r. to zasądzenie odsetek od zasądzonej kwoty powinno nastąpić poczynając od tej daty. Po rozważeniu treści art. 359 § 1 i 2¹ kc oraz zasad określenia wynagrodzenia za korzystanie z kapitału określonych w umowie pożyczki na podstawie art. 455 kc i art. 481 § 1 i 2 kc zasądził od tej daty odsetki umowne (k 107 do 111 odwr.).

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu złożyła powodowa spółka, zaskarżając go w punkcie II w zakresie kwoty 1.966 złotych i odpowiednio w punkcie IV rozstrzygającym o kosztach w oparciu o zarzuty:

- obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 720 kc w zw. z art. 353¹ kc i art. 481 § 2 kc przez ich błędną interpretację oraz niewłaściwe zastosowanie i pominięcie, przy rozliczaniu wpłat dokonanych po wytoczeniu powództwa, ukształtowanych i zaakceptowanych przez strony umowy regulacji w zakresie narastania odsetek karnych i sposobu rozliczania dokonywanych wpłat,
- naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 kpc przez sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i błędne przyjęcie, że wysokość zadłużenia pozwanych na dzień wydania wyroku wynosiła 68.957,84 złotych, pomimo uznania za niesporne faktu narastania odsetek karnych oraz sposobu rozliczania dokonywanych wpłat, wynikającego z Regulaminu udzielania pożyczek i kredytów (...).

Skarżąca spółka wniosła o zmianę ww. wyroku w pkt I i zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 70.923,40 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 12 lutego 2014 r. do dnia zapłaty, uchylenie wyroku pkt II, zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych (k 114 do 114 odwr. i dowód z dokumentu w postaci rozliczenia wpłat, k 115 do 116).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Skapitalizowanie odsetek w znaczeniu prawnym następuje wtedy, gdy obliczono ich sumę za określony czas, a następnie poddano je oprocentowaniu, tworząc w ten sposób kapitał, stanowiący odrębną kategorię prawną (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II UZ 63/11, LEX nr 1211158 i powołane tam orzecznictwo).

Długiem, inaczej zobowiązaniem, jest świadczenie, jakie powinien spełnić dłużnik (art. 353 § 1 kc). W sytuacji kapitalizacji odsetek w sposób zastosowany w sprawie przez wierzyciela (obliczenia odsetek, doliczenia ich do kwoty głównej i dopiero po dokonaniu tych czynności odliczenia wpłat) zastosowanie art. 451 kc musi uwzględniać tę wolę. Jeśli wierzyciel dokonał tego typu kapitalizacji świadczeń w ich skład wchodzi zarówno odsetki karne i odsetku umowne. Od tych kwot ustalane są odsetki umowne, zgodnie z żądaniem wierzyciela. Zaległość wynikająca z umowy jest wówczas świadczeniem łącznym. Wierzyciel w ten sposób dokonuje sposobu rozliczenia wpłat i kształtuje swoje

żądanie (dług wymagalny). Wymagalnym świadczeniem staje wówczas tak rozliczony, przy uwzględnieniu treści art. 482 kc, dług. Ma zastosowanie w takiej sytuacji art. 451 § 3 kc. W przypadku wpłaty dalszych kwot na tak określone świadczenie odliczenie wpłaconych kwot może nastąpić od ustalonej przez wierzyciela kwoty.

Zmiana powództwa zgodnie z art. 193 kpc jest dopuszczalna przed sądem pierwszej instancji. W postępowaniu apelacyjnym nie można rozszerzać żądania pozwu ani występować z nowymi roszczeniami (art. 383 zd. 1 kpc). Wyjątki przewidziane w zdaniu drugim tego przepisu odnoszą się wprawdzie także do zmiany powództwa, ale muszą wynikać ze zmiany okoliczności, co oznacza wystąpienie określonych zdarzeń po wydaniu zaskarżonego orzeczenia. Zmiana żądania polegać może na domaganiu się zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu. W sprawach o świadczenia powtarzające się można również rozszerzyć powództwo, lecz tylko o świadczenia na dalsze okresy.

Sąd drugiej instancji ma zatem obowiązek orzec meriti o przedmiocie postępowania, który uległ ustaleniu w toku postępowania pierwszoinstancyjnego. Jeśli określona kwestia nie stanowiła przedmiotu jego orzekania, a strona zmienia żądanie w apelacji, sąd odwoławczy zobowiązany będzie apelację oddalić, wskazując jedynie w uzasadnieniu wyroku motywy (wynikające z art. 383 kpc), którymi kierował się wydając takie rozstrzygnięcie (por. z postanowieniami SN z dnia: 9 maja 2014 r., I PZ 3/14, LEX nr 1475233, 21 marca 2014 r., IV CSK 396/13, LEX nr 1480191, 7 czerwca 2013 r., I CSK 641/12, LEX nr 1360163).

Dołączony do apelacji dokument (k 115 do 120 - rozliczenie wpłat dokonanych przez pozwanych) dotyczy wpłat, które nastąpiły w toku postępowania pierwszoinstancyjnego. Obejmuje wpłaty wykazane przez pozwanych w toku rozprawy w dniu 14 stycznia 2014 r. Ostatnia wpłata datowana jest na 13 stycznia 2014 r. (k 99 i k 98 dowody wpłaty). Poprzednie wpłaty nastąpiły w dniach 11 grudnia 2013 r., i 12 listopada 2013 r., tj. na długi okres przed ostatnią rozprawą przed Sądem Okręgowym w Kaliszu. O terminie rozprawy strona powodowa została zawiadomiona prawidłowo (k 94 i 97). W dniu 14 stycznia 2014 r. sąd pierwszej instancji po zamknięciu rozprawy odroczył publikację orzeczenia do dnia 28 stycznia 2014 r. (k 100). Strona powodowa była w postępowaniu pierwszoinstancyjnym reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, który powinien dokonać odpowiednich do stanu sprawy czynności związanych z wykazanymi wpłatami. Rozliczenie wpłat i obliczenie „nowego” długu wymagalnego nastąpiło jednak dopiero w apelacji, pomimo że okoliczności które dotyczyły zmiany żądania nastąpiły znacznie wcześniej. W umowie wprawdzie są przewidziane odsetki karne i umowne, ale przy konstrukcji żądania określonego w piśmie z dnia 29 października 2013 r. (k 88 do 90 i rozliczenie k 91 do 92), polegającym na doliczeniu należnych odsetek do należności głównej powstało świadczenie określane jako „odrębny byt prawny”, gdyż obejmowało pozostałą należność główną i odsetki naliczone na podstawie umowy.

W tej sytuacji faktycznej twierdzenia apelującego nie zasługują na aprobatę. Rozliczenie wpłat w sposób dokonany w apelacji stanowi przedmiotową zmianę powództwa, która w postępowaniu odwoławczym z uwagi na treść art. 383 kpc nie może być uwzględniona.

Ustalenia Sądu Okręgowego w Kaliszu zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku są prawidłowe. Treść umowy została dokładnie określona w oparciu o złożone do akt dokumenty (k 24 do 71 i k 107 odwr. do 108 uzasadnienia). Ostateczne ukształtowanie żądanie zgłoszonego przez powodową spółkę wynikało natomiast ze wspomnianego już pisma z dnia 29 października 2013 r. Ustalenia te jako oparte na niezaprzeczonych przez strony postępowania dokumentach urzędowych i prywatnych (art. 244 kpc - umowa, art. 245 kpc - wezwania do zapłaty, dowody wpłaty i pokwitowania z art. 462 kc: tak też postanowienie SN z dnia 8 listopada 2011 r., IV CSK 180/11, LEX nr 1102541 wyrok SN z dnia 4 czerwca 2014 r., II CSK 460/13, LEX nr 1493916) sąd drugiej instancji uznał za własne.

Zarzuty apelacji naruszenia prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 kpc i powołanych przepisów prawa materialnego (art. 720 kc w zw. z art. 353¹ kc i art. 481 § 2 kc) w świetle opisanej sytuacji procesowej oraz treści art. 482 kc Sąd Apelacyjny w Łodzi uznał za bezzasadne, co skutkowało na podstawie art. 385 kpc oddaleniem złożonego środka odwoławczego.